

پیشگفتار مترجم

رفتار سازمانی حوزه‌ای مطالعاتی و کاربردی در علوم رفتاری است که بر پایه چندین رشته علمی، از جمله روان‌شناسی، جامعه‌شناسی، انسان‌شناسی و علوم سیاسی شکل گرفته است و به مطالعه تأثیر افراد، گروه‌ها و ساختار سازمان بر رفتارهای درون سازمان می‌پردازد. این پرسش همواره برای مدیران، و حتی برای کسانی که مدیر نیستند، مطرح بوده که چرا کارکنان یک سازمان یا نهاد به شیوه خاصی رفتار می‌کنند و رفتار آن‌ها چه تأثیری بر آن سازمان می‌گذارد. یافتن پاسخی برای این پرسش، به مدیریت بهتر سازمان و اثربخشی بیشتر آن کمک می‌کند. سؤالاتی از این دست، در رفتار سازمانی که حوزه مطالعاتی نسبتاً جدیدی است، مورد بحث و بررسی قرار می‌گیرد و لذا به فهم، پیش‌بینی و کنترل رفتار انسانی که از جمله اهداف رفتار سازمانی است، کمک شایانی می‌کند.

کتاب حاضر، با عنوان رفتار و مدیریت سازمانی، به صورتی جامع و کامل به بحث درباره رفتار و مدیریت در سازمان‌ها پرداخته است. این کتاب با ویراست‌های بسیار و در سطحی گسترده در جهان منتشر و مورد استفاده قرار گرفته است و جای خالی آن در دانشگاه‌های ما احساس می‌شود. کتاب‌های بسیاری در این حوزه نوشته شده که هر یک در جای خود حائز ارزش و قابل استفاده است. نویسندگان این کتاب کوشیده‌اند، علاوه بر ارائه مباحث جامع و مبسوط درباره رفتار و مدیریت سازمانی، با ذکر مثال‌هایی از کشورهای مختلف جهان، دیدی جامع و به‌روز نسبت به این حوزه کسب، و آن را از ابعاد و زوایای مختلف بررسی کنند.

در هر فصل، مرتبط با هر قسمت و حسب ضرورت، از مباحثی مانند «مسائل رفتار سازمانی»، «اطلاعاتی برای استفاده بیشتر»، «رفتار سازمانی جهانی»، «قضاوت با شما»، «پاسخ قضاوت با شما»، «تمرین»، «مطالعه موردی» و ... استفاده شده که در نوع خود کم‌نظیرند و به فهم مطالب بسیار کمک می‌کنند. این کتاب مباحث رفتار و مدیریت سازمانی را در قالب

پنج بخش و هفده فصل ارائه کرده است. در بخش اول، با عنوان «حوزه مطالعاتی رفتار سازمانی»، به این موضوع پرداخته می‌شود که مسئله مدیریت در رابطه با عواملی که تأثیر بیشتری دارند، از حساسیت و اهمیت بیشتری برخوردار است.

در بخش دوم، با عنوان «فهم و مدیریت رفتار فردی»، ضمن تبیین اینکه عملکرد فردی مبنای عملکرد سازمانی است، چگونگی فهم رفتار فردی، برای مدیریت اثربخش توضیح داده می‌شود، لذا در این خصوص هفت مبحث اساسی در قالب هفت فصل پوشش داده شده است. در بخش سوم، درباره رفتار گروهی و تأثیر بین فردی، به این مسئله می‌پردازیم که مناسبات میان فرد و گروه، عوامل نیرومندی هستند که بر عملکرد سازمانی تأثیر می‌گذارند. در این بخش الگویی برای جنبه‌های مهم تأثیر گروهی و بین فردی بر رفتار سازمانی ارائه می‌شود، از جمله رهبری، رفتار گروهی، رفتار و تعارض بین گروهی و قدرت و سیاست‌های سازمانی که در سه فصل (فصل‌های دهم، یازدهم و دوازدهم) مورد بحث قرار گرفته است.

در بخش چهارم به موضوع «فرایندهای سازمانی» پرداخته می‌شود و مشتمل بر معرفی چند فرایند تأثیرگذار بر عملکرد سازمان‌هاست، مانند ارتباط، تصمیم‌گیری و رهبری که در فصل‌های سیزدهم تا پانزدهم ارائه شده است.

و سرانجام در بخش پنجم، که شامل دو فصل (فصل‌های شانزدهم و هفدهم) است، با نگاهی به «طراحی، تغییر و نوآوری سازمانی»، بر این باوریم که مدیران، به منظور ارتقا و بهبود عملکردشان، باید درک شفاف و درستی از ساختار سازمانی داشته باشند. نموداری که بر روی کاغذ ترسیم می‌شود، صرفاً پیکربندی مناصب، وظایف شغلی و خطوط اختیار در میان بخش‌های آن سازمان را نشان می‌دهد؛ حال آنکه ساختارهای سازمانی بسیار پیچیده‌تر از چیزی است که بر روی نمودار نمایش داده می‌شود و گاه لازم است که مدیران امکان بهبود کارکرد سازمانی اثربخش را، از طریق اعمال تغییرات مهم در کل سازمان، در نظر بگیرند. تغییر و توسعه سازمانی، مبنی تلاش‌های برنامه‌ریزی شده برای بهبود عملکرد کلی فردی، گروهی و سازمانی است.

این کتاب، علاوه بر اینکه می‌تواند به عنوان درسنامه دانشگاهی مورد استفاده قرار گیرد، راهنمای خوبی برای مدیران و کارشناسان دستگاه‌های مختلف در تمام مشاغل تولیدی، بازرگانی، صنعتی و خدماتی نیز خواهد بود. در ترجمه این کتاب، تلاش شده است تا نظرات نویسندگان به نحو مطلوب منتقل شود و اصل امانت‌داری رعایت شود. لیکن، تعدادی از مطالعات موردی، کادرها و مثال‌ها که متناسب با فرهنگ ما نبود یا غیرضروری تشخیص داده

شد، تعمداً حذف شد. به هر روی، ترجمه این کتاب، با وجود دقت و ریزبینی‌های فراوان به هنگام چاپ، به دور از اشتباه نیست و از خوانندگان محترم تقاضا می‌شود نظرات سازنده خود را برای مترجم ارسال فرمایند تا در چاپ‌های بعدی کتاب مورد استفاده قرار گیرد. در انتها، ضمن تقدیر از همه کسانی که اینجانب را در ترجمه و چاپ کتاب حاضر یاری دادند، به ویژه جناب حجت‌الاسلام دکتر محمد ذبیحی، رئیس محترم سازمان سمت و همکاران گرانقدر ایشان دکتر زهرا ابوالحسنی، دکتر محمود جوان، دکتر عبدالرسول فروتن، ویراستار گرامی دکتر سحر غفاری، و خانم لیلا شرف و سایر عزیزانی که به نحوی تسهیل‌گر چاپ کتاب حاضر بودند، برای آن‌ها آرزوی سلامت و طول عمر باعزت دارم.

غلامرضا شمس

دانشیار دانشگاه شهید بهشتی

زمستان ۱۳۹۸